

ministeren har sagt: Dette Cirkulære op-
hæves, og der skal i og for sig intet være
til Hinder for, at Retsbetjentenes Kontor-
personale — det er jo ikke Retsbetjentene
selv — meget godt kan modtage Ekstra-
betaling, saadan en Slags Drikkepenge alt-
saa, for særlig hurtigt og velvilligt at gøre
den Gerning, de alligevel skulle gøre. Jeg
synes, det er en forkert Vej, Justitsmini-
steren der er gaaet. Men det er ikke Re-
aliteten, der her er Tale om, men her er
altsaa et Bevis for, at naar Ministeriet
finder Anledning dertil, er der ikke noget
som helst i Vejen for, at det meget godt
uden videre kan ophæve et Cirkulære.

Som sagt: hvordan jeg end vender og
drejer det Spørgsmaal, kan der ikke efter
min Mening anføres plausible Grunde for,
at dette Cirkulære er opretholdt hidtil
eller kan opretholdes i Fremtiden. For nu
at faa klar Besked er det altsaa, at vi
have tilladt os at slutte Forespørgselen med
denne Henstilling og dette Spørgsmaal:
„og af hvilken Grund er det nævnte Cir-
kulære ikke allerede blevet hævet?“

Idet jeg gaar ud fra, at ikke alene
Danmarks Lærerstand, men ogsaa hele den
frisindede Befolkning her i Landet vil yde
sin Sympati til vore Bestræbelser for dog
endelig en Gang at faa denne Sag til Side,
for dog endelig her at faa et lille frisindet
Pust, som blæser den gamle Reaktions
Bolværk over Ende, og for en Gang for
alle baade rent formelt og reelt at stille
Danmarks Lærerstand uden Mundkurv —
den, de Mennesker altsaa maa gaa med
endnu —, er det altsaa, at jeg retter Fore-
spørgselen til den ærede Minister for Kirke-
og Undervisningsvæsenet, saaledes som jeg
allerede har oplæst den.

**Ministeren for Kirke- og Undervis-
ningsvæsenet (Enevold Sørensen):** Det om-
handlede Cirkulære af 22. Aprl 1885, som
vi nu have hørt oplæste af den ærede Ord-
fører for Forespørgerne, gaar i to Retnin-
ger, indeholder to Afsnit, et Forbud og en
Advarsel. Det første, hvormed den langt
overvejende Del af Cirkulæret beskæftiger
sig, er et Forbud imod, at Lærere ere
Ledere af eller som Ledere eller Talere
deltage i Dannelsen af Riffelforeningerne
eller indmelde sig som Medlemmer af disse
Foreninger, idet det paalægges Skoledirek-
tionerne at tilkendegive Lærerne, at en
Overtrædelse af dette Forbud vil have
deres Afskedigelse til Følge. Dernæst
slutter Cirkulæret med en Ordre til Direk-
tionerne, ikke, som den ærede Ordfører
for Forespørgerne sagde, til i al Alminde-

lighed at gøre Indberetning om Lærerens
Optræden, politiske Udtalelser osv., men
til at gøre Indberetning til Ministeriet,
hvis en Lærer overtræder dette Forbud,
altsaa ved at deltage i Dannelsen af en
Riffelforening eller ved at indmelde sig
som Medlem af en saadan. Det vil natur-
ligvis være ganske ørkesløst nu at gaa
nærmere ind paa Urimeligheden eller den
mulige Betimelighed af dette Forbud imod,
at Lærere ere Medlemmer af Riffelforenin-
ger. Kun vil jeg dog sige, at naar Fore-
spørgerne udtale, at der heri ligger en
Berøvelse af den Landets øvrige Befolkning
tilkommende Forsamlingsfrihed, saa kan
der af Grundlovens Bestemmelser om Bor-
gernes Ret til at indgaa Foreninger i et-
hvert lovligt Øjemed selvfølgelig ikke heraf
udledes en uindskrænket Ret for en Em-
bedsmand til at være Medlem af en hvilken
som helst Forening. For enhver Embeds-
mand begrænses de almindelige Rettig-
heder af særlige Forpligtelser. Dette hjem-
les med Nødvendighed af hele Forholdets
Natur, og ogsaa den positive Lovgivning
forudsætter saadanne særlige Forpligtelser
ved sine særlige Straffebestemmelser for
Embeds- og Bestillingsmænd. Jeg skal
kun nævne, at f. Eks. en Enelærer paa
Landet, en Lærer, der altsaa ogsaa er
Lærer i Religion, vilde naturligvis ikke
kunne paaberaabe sig sin grundlovmæssige
Forsamlingsfrihed til at stifte en Fritæn-
kerforening eller staa som Leder af en
saadan for derigennem at agitere for disse
Ideer gennem Taler og Artikler. Men jeg
skal i øvrigt ikke gaa nærmere ind paa
dette Forhold, det ligger jo slet ikke for.
Det vedkommer jo ikke mig, om der for
21 Aar siden var Anledning, nogen Grund
til at forbyde Statsskolens Lærere at ar-
bejde for Oprettelsen af Riffelforeninger
og være Medlemmer af saadanne eller ej.
Her ligger kun for, om jeg i en nær Frem-
tid vil ophæve dette Forbud, og de ærede
Forespørgeres Spørgsmaal om Grunden til,
at det ikke allerede er sket.

Saa langt skal jeg give de ærede
Forespørgere Ret i, at denne Del af Cir-
kulæret indeholder et bestemt Paabud ved
administrativ Foranstaltning, et Forbud
imod, at en bestemt Kreds af offentlig an-
satte Mænd indmelde sig i en bestemt Art
Foreninger, og at der altsaa for denne Part
af Cirkulæret virkelig vilde kunne være Tale
om og være formel Mulighed for at „op-
hæve“ det, ophæve Forbudet mod at være
Medlem af Riffelforeninger samt det dertil
knyttede Paabud til Skoledirektionerne om
at indberette til Ministeriet, naar de er-